

Kolmen uskonnon kuunteleva keskustelu Kirjoituksista: *Daavid*

Jo vuosien mittaiseksi venynyt sarja kolmen abrahamilaisen uskonnon ”kuuntelevia keskusteluja Kirjoituksista” (tunnettu maailmalla paremmin nimellä *Scriptural Reasoning*) sai jatkoa, kun ryhmä kolmesta uskonnosta kokoontui tiistaina 8. marraskuuta Helsingin Mellunmäen Resalat islamilaisen yhdyskunnan tiloissa. Koollekutsujana oli tuttuun tapaan kirkkohallituksen Kirkko ja juutalaisuus-työryhmä ja illan isäntänä Resalatin imaami **Abbas Bahmanpour**. Mukaan oli tällä kertaa kutsuttu myös pieni ryhmä uskonnonopettajia helsinkiläisistä ja espoolaisista kouluista.

Daavid on yksi monista yhdistävistä linkeistä kolmen abrahamilaisen uskonnon välillä. Ehkä ”abrahamilaisen” ohella voisi puhua myös kolmesta ”daavidilaisesta” uskonnosta? Samalla se, mitä Daavidista luemme ja sen pohjalta pyhäköissämme ja kodeissamme opetamme, eroaa. Daavid on yksille ennenkaikkea profeetta, toisille taas kuningas, kolmansille messiaan typos, esikuva. Monista mahdollisista daaviditeksteistä oli tähän kokoontumiskertaa pöydälle nostettu kolme, yksi kunkin uskonnon kirjoituksia ja luentaa edustamaan.

Imaami Abbas Bahmanpour toi luettavaksi katkelman Koraanin suurasta 38 (S:n suura) ja sen jakeista 21-24. Muut osallistujat kuulivat valitussa tekstissä sekä tuttuja kaikuja Raamatun Daavidista että saivat myös Abbas Bahmanpourin alustuksen kautta kurkistaa shiialaiseen selityspereenteeseen tekstin tarkemmasta merkityksestä. Teksti oli myös ajankohtainen, sillä kyseinen suura oli juuri samaan aikaan seurakunnan ohjelmassa läpikäynnin ja opetuksen kohteena. Katkelmassa kaksi keskenään riitelevää miestä ilmestyy yllättäen Daavidin huoneeseen ja pyytävät häntä tuomitsemaan heidän välillään. Toinen miehistä, se köyhempi ja vain yhden kaaritsan omistava, syyttää rikkaampaa kumppaniaan (jolla karitsoja on 99) ainokaisen karitsansa anastuksesta. Daavid antaa nopean ja ymmärrettävän tuomion: Rikas mies on tehnyt väärin. Tekstin loppukaneetti on yllättävä: Hän ymmärtää, että Jumala olikin tämän kautta vain koetellut häntä. Sitten todetaan: ”Hän pyysi herralta anteeksiäntoa, lanksesi kasvoilleen ja kumartaen yhä uudelleen teki katumusta.” Tekstin käänne herätti lukijoiden mielenkiinnon. Miksi Daavid päätyy katumaan? Koraaninselityspereinne painottaa, että Daavid teki hätiköidyn päätöksen. Hän ei näennäisestä oikeudenmukaisuudestaan huolimatta ollutkaan tasapuolinen tuomari, koska ei kuunnellut molempia osapuolia. Tulijat olivat itseasiassa enkeleitä, jotka oli lähetetty koettelemaan Daavidia, mutta tämän hän ymmärtää vasta miesten jo lähdettyä. Juutalainen ja kristitty kuulija kuulee kertomuksessa tietysti tuttuja kaikuja 2. Samuelin kirjan luvun 12 kertomuksesta, jossa Daavid on profeetta Naatanin puhuteltavana. Tuossa kertomuksessa, ja Naatanin sanojen kautta, Daavid osoittautuu itse siksi rikkaaksi väärintekijäksi, joka on anastanut heetiläiseltä Urialta tämän ainoakaisen ”karitsan”, nimittäin tämän vaimon Batseban. Tekstien väliseen jännitteen äärellä osallistujille avautui myös perustavaa laatua oleva ero siinä miten eri tavoin me Daavidia omista näkökulmistamme katsomme. Muslimilukijan silmissä Raamatun kertomus Daavidin synnistä ei voi olla alkuperäinen tositarina kuninkaan teoista, sillä koska Daavid on profeetta, hän ei islamin ymmäryksen mukaan ole voinut tehdä syntiä.

Juutalaisen koulun opettaja **Daniel Weintraub** puolestaan toi yhteiseen pöytään luettavaksi 1. Samuelin kirjan luvun 16, joka on lähes klassikon asemaan noussut kertomus nuoren Daavidin voitelusta kuninkaaksi profeetta Samuelin toimesta.

Saulin kuoleman jälkeen Samuel saa Herralta käskyn lähteä betlehemiläisen Iisain luo. Hänen poikiensa joukosta on uusi, Herralle mieluinen kuningas, löytyvä. Aterialle käytäessä Samuel sitten näkee pojat yksi kerrallaan. Näistä ensimmäisen, Eliabin ulkoista komeutta alleviivataan ja hetken aikaa Samuel jo uskoo tässä olevan valitun kuninkaana. Hän kuitenkin saa kuulla Herralta sanan: ”Älä katso hänen kokoaan ja komeuttaan (...) Herra ei katso kuten ihminen. Ihminen katsoo ulkokuorta, mutta Herra näkee sydämeen.” (jaa 7) Sen jälkeen hänelle esitellään kaikki talosta löytyvät seitsemän poikaa, mutta kaikkien kohdalla lopputulos on sama: ”Tätäkin Herra ei ole valinnut.” Niinpä Samuel tiedustelee, oliko poikia vielä jäljellä. Ja käy ilmi, että yksi on, se nuorin. Hänet on lähetetty lampaita paimentamaan. Kun tämä nuorukainen Daavid — veljistä vähäisin — marssitetaan Samuelin eteen, kuulee profeetta sanan: ”Tämä se on, voitele hänet!” Näin tapahtuu ja kertomus päättyy avainsanoihin: ”ja Herran henki tuli Daavidiin ja pysyi hänessä siitä päivästä alkaen.”

Daniel Weintraub, avatessaan tekstin viestiä juutalaiselle lukijalle, painotti toisaalta Daavidin asemaa kuninkaana, Israelin valtakunnan perustajana ja tässä mielessä historiallisena ”sankarina”. Sellaisena hänestä usein myös piirretään kuvaa esimerkiksi lapsille puhuttaessa. Toisaalta käsillä olevan kertomuksen viesti on, että Herran valinta on suvereeni eikä perustu ulkoisiin ominaisuuksiin. Daavidin kohdalla valituksi tulee pienin, joka haetaan lammaslaitumelta, ei veljistä vahvin tai jonon ensimmäinen. Jumala näkee sydämeen ja arvioi siksi toisin kuin ihminen. Toisaalta kertomuksessa painottuu kuinka Jumala varustaa valitsemansa: Daavid saa Herran hengen sydämeensä ja siksi hänestä voi tulla suuri kuningas. Toisaalta tämä ei tarkoita sitä, että Daavidista tulisi synnitön. Daavidin inhimillisyys, jopa elämän ja tekojen raadollisuus, on oleellinen osa Daavidin imagoa juutalaisen lukijan silmissä. Daniel Weintraub avasi myös lyhyesti rabbien Talmudissa (Jevamot 76b) käymää Daavid-keskustelua, joka sekin liittyy tulevan kuninkaana, ei vain vaatimattomaan, vaan jopa epäilyttävään alkuperään: rabbit pohtivat, kuinka Jumala saattoi valita miehen, jonka esiäiti oli moabilainen — moabilaisella tai tämän jälkeläisellä kun ei pitäisi olla pääsyä Israelin heimon piiriin. Daniel Weintraub sanoi näkevänsä tässä kirkkaasti juutalaisuuden inklusiivisen piirteen. Kaikki ei ole vain etnisyyttä vaan kaikki ovat tervetulleita tunnustamaan Israelin Jumalan ja Israelin kutsumus on olla valona kansojen keskuudessa. Käydyssä keskustelussa nousi esille myös lisäaspekti: Daavid kuninkaana on myös tulevan messiaskuninkaan esikuva ja esi-isä. Tämän odotuksen pukee sanoiksi esim Jesajan kirjan luku 11.

Viimeksi mainittu näkökulma toimi siltana kristittyjen pyhän tekstin äärelle. **Tomi Karttunen** oli valinnut luettavaksi Apostolien tekojen luvusta 2 (jakeet 14-36) löytyvän Pietarin saarnan, jossa Daavid Psalmien kirjaan talletetujen sanojensa kautta näyttelee keskeistä osaa. Teksti toimi samalla erinomaisena esimerkkinä siitä kuinka kristillinen seurakunta kuulee Daavidin sanoja nimenomaan Psalmien kirjassa ja tulkitsee psalmitekstejä messiaanisesti. Saarnassaan Pietari argumentoi Jerusalemissa vastikään ristiinnaulitun Jeesuksen Kristuksen — siis messiaan — ylösnousemuksen puolesta viittaamalla Daavidin sanoihin Psalmissa 16 (jakeet 8-11). Pietarin lainaamassa katkelmassa Daavid katselee Herraa ja iloitsee. Psalmin viittaama ”pyhä palvelija”, jonka Herra varjelee joutumasta tuonelaan ja jonka ”ruumis ei maadu” ymmärretään kuolleista nousseeksi Kristukseksi. Saarnansa lopulla Pietari nostaa vielä esille Psalmin 110 ensimmäisen jakeen, jossa Daavid sanoo erikoiset sanansa ”Herra sanoi minun herralleni: Istu oikealle puolelleni”. Uusitamentillisessä tulkinnassa Daavidin puheessa ”herrastaan”, jolle Jumala puhuu, nähdään tietenkin jälleen daavidilainen messiaskuningas,

Jeesus Kristus. Kun hän istuu Jumalan oikealle puolelle, hän tekee sen Jumalan luona taivaaseenastumisensa jälkeen.

Teksti havainnollisti lukijoille kuinka elimellisesti Uuden testamentin ja varhaisimman kirkon sanoma oli kytköksissä juutalaiseen maaperäänsä. Tätä avatakseen Tomi Karttunen lainasi Dietrich Bonhoefferia, joka eli ja vaikutti Kolmannen valtakunnan ajan Saksassa — aikana jolloin juutalaisuus yritettiin hävittää ja myös joidenkin kristittyjen opetuksessa liittymäkohdat kristillisen sanoman juutalaisiin ja vanhatestamentillisiin juuriin yritettiin kieltää. Bonhoeffer alleviivaa painokkaasti kuinka Uuden testamentin Jeesus Kristus on kristittyjen silmissä nimenomaan Daavidin poika ja daavidilainen messiaskuningas.

Keskustelussa todettiin, että vaikka ajatus Jeesuksesta Daavidin poikana ei ehkä opetuksessame tule kovinkaan usein sanoiksi puettua, niin evankeliumitekstiä Jeesuksen ratsastuksesta Jerusalemiin kuitenkin luetaan vuosittain, eikä vain lueta, vaan myös lauletaan ”Hoosianna” -laulun muodossa. Tällöin Jeesus tunnustetaan Daavidin pojaksi.